Završni apel: je li „žensko pitanje“ doista toliko važno?

Hans-Jörg Ronsdorf · svibanj 2021. · revidirano u listopadu 2026.

Jedna me sestra upozorila da u ovom pitanju nije riječ (samo) o teologiji. Riječ je o ljudima. Riječ je o djevojkama i ženama, o njihovu dostojanstvu i priznanju. Ja kao muškarac promatram cijelu ovu temu iz muške perspektive, koja ne prenosi neposredno glas žena, ali govori u njihovu korist.

Bojim se da je ta hijerarhijsko-religijska struktura (komplementarizam – stajalište da je Bog muškarcima i ženama dao različite uloge, a vodstvo pripada muškarcima) kod mnogih žena nešto povrijedila ili razorila. Ono malo povratnih reakcija na moju knjigu potvrđuje tu procjenu. Broj neprijavljenih slučajeva bit će veći, osobito kad pomislim na mlade žene i djevojke koje odrastaju u ravnopravnom društvu, ali ih se u njihovu crkvenom okruženju „poučava“ antičkim uzorima rodnih uloga. Kako se nositi s tom dvojnošću?

Ne radi se o nekoliko (zabranjenih) službi

Da bude jasno: ne radi se prije svega o tome da žene ne smiju propovijedati ili poučavati ili voditi. Mnoge su se žene ionako na to naviknule i izgubile su iz vida da bi se na tome ikada nešto moglo promijeniti. Često te strukture i pravila za sebe smatraju biblijskom istinom i same više ne dovode te teze u pitanje. Ali trebale bi. To bih nazvao zdravim hrvanjem za spoznaju istine, upravo onda kad se misli da ta spoznaja neosporno postoji od praskršćanstva. To uostalom vrijedi za mnoge biblijske teme. Ponekad neku temu treba iznova sricati od početka.

Pitanje iz naslova gotovo je razdražena reakcija na to što svojom knjigom (naslov: *Žene, oprostite nam!* (*Frauen, vergebt uns!*)) i prilozima uvijek iznova pokrećem ta („feministička“) pitanja. To pitanje, po mojem mišljenju, želi reći, odnosno umanjiti sljedeće: sestre u crkvi, u Božjem kraljevstvu i u obitelji ipak imaju toliko zadaća i mogućnosti da surađuju i razvijaju svoje darove da to ne može biti diskriminacija ako ne smiju propovijedati, poučavati ili voditi. Svatko ima svoje mjesto i svoju ulogu, kako ih je, kažu, već odredio poredak stvaranja.

No kad se pokuša vidjeti cijela slika, ne radi se o dvjema ili trima službama koje ženi navodno ne pripadaju. Radi se o cijeloj slici žene koja iza toga stoji. Iza pitanja je li to doista toliko važno stoji predodžba da je žena stvorena kao (pokorna) pomoć Adamu i da mu je hijerarhijski pridružena, podređena ili postavljena iza njega. ***Tu leži korijen problema od kojega pate mnoge (ne sve) žene***. Izvana često neprimjetno, postoji unutarnja, duboko skrivena nesigurnost, osjećaj nepravde. Kad se ženu kao takvu ne poštuje jednako kao muškarca. Kad se ne može slobodno misliti i djelovati, nego samo u zakonskim granicama koje se pobožno uljepšavaju (što smijem, a što ne?). To gledište o ulozi žene ostavlja mnoge sestre u Gospodinu s mučnim pitanjima i sa sumnjama u sebe. Pitaju se zašto je Bog to tako htio, sve dok im se utuvljuje da je to Božji plan. Ako je Bog dobar i savršen, zašto žene u kršćanskim brakovima doživljavaju strašne stvari, a u crkvama granice koje se zdravim razumom ne mogu shvatiti? ***Božje su zapovijedi uvijek dobre i on želi da razumijemo njihov smisao, koji je (barem u Novom zavjetu) uvijek očit. Ali u ovom pitanju nedostaje svaka uvjerljivost!***

Što muškarci osjećaju, a što ne osjećaju

To je osjećaj koji mi muškarci tako ne poznajemo. Muškarci su rijetko slabiji. Vrijeme je da to opazimo i da budemo osjetljivi za to. U predodžbama i u mišljenju nekih muškaraca čini se nemogućim razumjeti te osjećaje manje vrijednosti kod žena.

Je li pravi razlog velike emocionalnosti u ovoj temi možda manje vjernost Bibliji, a više vlastiti ponos jer je njegova vodeća uloga, to što je on glava, dovedena u pitanje? Možda samo u podsvijesti? To što odjednom žena ima ista prava i dužnosti kao muž? Ako se to desetljećima drukčije gledalo i živjelo, onda je ta spoznaja, ako uopće dođe, ravna potresu. Ne samo uvidjeti zabludu, nego se i prilagoditi drukčijem zajedničkom životu. Za to treba snage. Najprije uvida. Ali biblijski put vodi u život. Uvijek.

Kako čitamo Bibliju u ženskom pitanju

Ne poznajem nijednu temu koja je emocionalno toliko nabijena. Kao da se radi o životu i smrti. Kod tema kao što su Isusova osoba, njegovo božanstvo i njegovo djelo otkupljenja to bi bilo razumljivo, ali ne i kod pitanja smiju li žene na bogoslužju moliti i prorokovati (od čega Pavao, razumije se, polazi, ako se pozorno pogleda, uzme u obzir kontekst i, dakako, velika i cjelovita biblijska slika).

Kako čitamo Bibliju kad je riječ o ženskom pitanju? ***Gledamo li cijelu temu kroz dva (!) retka iz 1 Tim 2 i 1 Kor 14? Kakvi bi izobličeni nauci zapravo nastali kad bismo Bibliju i u drugim važnim pitanjima nauka tako suženo čitali i prosuđivali kroz dva retka? A upravo ne bismo sav biblijski materijal doveli u zdrav, uvjerljiv međusobni odnos i odmjerili ga. Samo tako ipak nastaje zdrav nauk!***

Tada čitamo kao pismoznanci i mislimo da u Pismu nalazimo vječni život, ali propuštamo susresti onoga o kome Pismo svjedoči: Krista (Iv 5,39). Pismo koje toliko volimo svjedoči o onome koji je žene izveo u slobodu, na učenje, na ispovijedanje, svjedočenje i klanjanje.

Počnimo cijeniti cijelu biblijsku sliku o ženama, a ne je tumačiti kroz dvije krivo shvaćene Pavlove riječi.

Osjećaj

Mnoge žene, kad čitaju Bibliju, kad vide Isusa i kako se ophodio sa ženama, osjećaju da nešto nije u redu. Još im je teže kad vide kako muškarci koji trebaju ili žele voditi i biti glava zakazuju. Iako je upravo njima – za razliku od žena – Bog navodno povjerio tu ulogu. A koliko često žene vade kestene iz vatre!

To je moj dojam iz povratnih reakcija na moju knjigu. ***Čini se da naslov knjige ispunjava prazninu koja je golema. Veću nego što sam mislio kad sam se odlučio za taj naslov.***

Doduše, poznajem brakove – koliko je to uopće moguće čak i bliskim ljudima – u kojima se ta vrsta hijerarhije živi u ljubavi. Ali je li to dokaz da je hijerarhija onda ispravna i sveta? Nipošto. Koliko pogrešnih stvari mislimo i činimo, a mislimo da su ispravne, jer nekako ipak funkcioniraju.

Da, „žensko pitanje“ apsolutno je važno. Jer riječ je o našoj slici Boga i slici čovjeka. Riječ je o tome da se svaki poremećaj i svako izobličenje te slike iskorijeni i ispravi. Neka nam Bog bude milostiv i neka nam pomogne u toj zadaći, jer krive slike sjede nezamislivo duboko i mnogima se k tome još čine božanskom istinom. A to je svjetovno ponašanje. To je duh vremena, ne 21. stoljeća u našem dijelu svijeta, nego prošlog 20. i 19. stoljeća.

Ako mi muškarci želimo ljubiti svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu (Ef 5,25), onda ćemo ih svojom ljubavlju izvesti iz te pogrešne i diskriminirajuće uloge te im ustupiti i osloboditi mjesto koje im pripada u Božjem poretku stvaranja.

Žensko je pitanje, naime, u svojoj dubini muško pitanje. Mi muškarci moramo sebe dovesti u pitanje! Jer tko je odgovoran za hijerarhijsko i ponekad patrijarhalno čitanje Novoga zavjeta? ***Muškarci su prisvojili vrhovnu vlast u tumačenju Biblije i vjeruju da je to njihovo najosobnije stručno područje. Kakvo precjenjivanje samih sebe!*** Darovi Duha ne dijele se prema spolu. Takvim su ponašanjem bezbrojni darovi kod žena zaboravljeni, potisnuti, isključeni, previđeni i prigušeni. Gasiti Duha (1 Sol 5,19) doista nije sitnica. Ta muškarci su ti koji vode crkve i određuju smjer – žene ondje nemaju pravo glasa, a ako ga imaju, onda samo neslužbeno, preko svojih muževa, koji, međutim, u svojem krugu vodstva nikada ne bi priznali da slijede mišljenje svoje žene.

Što mi nije cilj

Nije riječ ni o modernizaciji crkve (nije riječ o prostorijama i zgradama) ni o tome da se bude u korak s vremenom. ***Riječ je o vjernosti Isusu, a to je vjernost Bibliji!*** Ne modernizacija, nego reformacija u ženskom pitanju, da posljednji put upotrijebim taj dvojbeni izraz „žensko pitanje“.

Nije riječ o tome da se pobijedi u teološkoj raspravi. Za to tema nije prikladna, jer se izravno tiče ljudi (ponajprije sestara u Gospodinu), a dotično gledište snažno oblikuje život, u crkvi, u Božjem kraljevstvu te u braku i obitelji.

Ali upravo tako: samo rasprava, samo prigovor i samo proročko obraćanje mogu ovu temu iznova pokrenuti. Bez razgovora i konstruktivne prepirke ovdje će sve ostati po starom.

Razlog za razdvajanje?

Visoka razina emocija u ovom pitanju navodi na brzo i dosljedno djelovanje, koje često završava razdvajanjem, rascjepom i raskolom. Za jedne se prelazi božanska granica, koja za druge ne postoji. Što sada?

Podnositi napetosti moći će se neko vrijeme, ali budući da to pitanje za obje strane sadrži toliko toga, na kraju neće biti moguće ići zajedno. Osim ako se može podnositi ono što je dotični običaj u nekoj crkvi. Da, i Bog mnogo toga podnosi, više nego što možemo zamisliti, a da pritom ne odobrava ono što je loše.

I tako svatko mora odlučiti za sebe. Po mojem je mišljenju teško i u toj napetosti dogovoriti srednji put na kojemu se jedni drugima približavaju koliko god to mogu opravdati.

Oprostite što u ovoj temi ne mogu ponuditi rješenje. Razdvajanja su većinom loša, ali to mogu biti i kompromisi.

Žene moraju ustati

U životu postoje stvari koje čovjek može učiniti samo sâm. Nitko ih ne može učiniti umjesto nas. Žene moraju krenuti, prepoznati svoj put i izaći iz krivo shvaćene podložnosti. U velikim crkvama postoje žene koje su se probudile i prepoznale da u pitanju spolova nešto ozbiljno ne valja. Može se o tim pokretima misliti što god se hoće, ali s Hoš 8,7 kažem: ***Tko sije vjetar, žanje oluju.***

Nice Girls Don't Change the World – istinita rečenica (Dobre djevojke ne mijenjaju svijet; tako glasi naslov knjige Lynne Hybels, 2005.). Ova je tema toliko ukočena i postala je tako nedodirljivom istinom da je posve primjereno ustati protiv nje s megafonom. Kod drugih kršćanskih istina, koje se smatraju važnima za spasenje, također se glasno viče, zar ne?

Druga je mogućnost da sve ostane kako jest. Da bi se onda, onoga velikog dana, pred njegovom slavom, jasnoćom i istinom moralo ustanoviti da smo se zabunili, oba spola. Muškarci sa svojim spoznajama, a žene sa svojim prihvaćanjem tih navodno biblijskih istina. Tada je velika prilika propuštena i izgubljena, zauvijek.

Ni muškarci ni žene sada ne smiju biti kukavice! Zauzimanje za istinu uvijek nešto stoji. ***Da se u povijesti Crkve nije uvijek iznova podiglo mnogo hrabrih kršćanki i kršćana i plivalo protiv struje, sve bi otišlo niz vodu.*** A to vrlo dobro znamo. Svaki pokret i svaka struja kršćanstva, a nekoj od njih pripadamo, započeli su s hrabrim ženama i muškarcima koji su molili.

Jednom i sada

U vječnosti nas ova tema neće više pratiti. Neće više biti ni emocija ni predbacivanja ni podmetanja. Muškarac i žena bit će jednostavno kao brat i sestra; hijerarhija i jednostrana podložnost bit će prošlost. Prošlost iz palog svijeta i poremećenog poretka stvaranja.

Živimo, dakle, već sada, koliko do nas stoji, slobodu i snagu toga novog stvorenja koje smo postali u uskrslom i uzvišenom Mesiji!